

Csurgó és Vidéke

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap. — Megjelenik minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre: 4 frt (8 kor.) Félévre: 2 frt (4 kor.)
Negyedévre: 1 frt (2 kor.)
Egyes szám ára: 10 kr. (20 fill.)

Szerkeszti:
Dr. Nagy Sándor ügyvéd.
Szerkesztőség: Csurgó, Széchenyi-tér,
Kéziratok vissza nem adatnak.

KIADÓHIVATAL:
Vágó Gyula könyvnyomdája,
hova az előfizetési díjak és a hirdetések küldendők.
Hirdetések jutányosan számítottak.

Felhívjuk mindazon t. előfizetőinket, kik az előfizetési díjat még nem küldték be, hogy azt mentől előbb beküldeni sziveskedjenek.

Pénzügyi kibontakozásunk.

Általánosan ismert dologgal kezdjük. Azzal, hogy béke időben szinte példátlan az a nyomás, mely pénzügyi piacunkat hónapok óta sújtja. A mi kicsiny nálunk a takarékpénztár, hogy ne mondjuk ezirkumpektusos magatartásából levonható tanulság: az általános mindenütt az európai kontinensen olyan bankoknál is, melyek milliókat forgatnak. Csak most pirkadt fel egy biztató jövő hajnala, pénzügyi intézeteink nem lesznek készletre megháromszorosított tartaléktöke vesztegeltetésére. Szünőfelben a nyomás, mely pénzügyi intézeteinkre, kereskedőinkre és ezek adósaira nehezedett. Lidércnyomás alól szabadulunk föl. Most már bevallhatjuk többszörösen álltunk az elmúlt hónapokon pénzügyi katasztrófa alatt.

Nem tanuságnélküli ezekre a küzdelmes hónapokra visszapillantást vetni, mert ennek a pénzügyi válságunknak ránk nevezve nagy és fontos tanulságai vannak. És pedig, a mit kiváló örömmel lehet konstatálnunk, ránk nézve nem lesújtó, hanem vigasztaló, remény-

keltő, önbizalmunkat megacézoló tanulságai. Mert úgy állottak ki pénzügyi, kereskedelmi, agrárviszonyaink e kemény tűzpróbát, mint a kovácsolt vas: megacézósdtak a lángok alatt.

A pénzügyi válság indító oka az oceánon túl keresendő. A bimetalismus rendszerű Amerikában nagyon devalválódott az ezüst értéke. Amerika csak aranyat importált, a mire Anglia a kamatláb felemelésével segített. A mit pedig a hatalmas angol bank csinál, azt a pénzügyi nap többi bolygója egész Európán kereztül kénytelenek utánna csinálni. Így drágult meg a pénz; a hitel szabadszáju gyepelőjét fékre fogták, szűk mesgyn haladtak, a pénzügyi helyzet ezernyi veszélyei között

Hozzá, nekünk még valutarendezésünk is volt. Értékpapírjainkat vissza bocsájtották, köztük legszeretettel több bizalmatlansággal szövetségünk: Németország. A belső pénzügyi szivta föl a papirokat. A pénz pedig kiment érette. Bajunkat súlyosította a gabonaárak lesüllyedése, a gazdák jöremenyektől biztatva, vártak. Gabonakivitel nem lévén, idegen pénz nem jöhetett az országba élénkíteni a forgalmat. A központi pénzügyi intézetek megszorították vidéki társaikat. Támogatásról szó sem volt. Kis tőkével rendelkező vidéki takarékpénztárak sinylették meg első sorban a bajt. Nekik a hitelt kel-

lett a lehetőség legszélsőbb határáig megszorítani. Tudunk pénzügyi intézeteket, melyek a válság alatt hónapokon keresztül nem adott újabb kölcsönt és még biztos adósaiktól is erősen inkasszálták követeléseiket.

A mi pénzügyi piacunk küzdött a helyzettel, de bizonyos jóleső nyíltsággal jelentjük ki, hogy habár óvatos volt, de méltányos és tapintatos; része van benne, hogy minden megrázkódtatás nélkül eltűk át a pénzügyi veszedelem korszakát. A tulspeculatióknak okosan határt szabtak, de a legitim hitelt mindég elősegítették. Ily eljárás mellett míg egy részről az üzleti bukásokat elkerültették, mérlegüket kedvezően zárják le. Mily nehéz dolog ilyen küzdelmes esztendőben.

Biztató jel a kibontakozásra, hogy az osztrák-magyar-bank a kamatlábat félszázalékkal leszállította. Még így is egy fél százalékkal magasabb, a mint a válság kezdetén, de kilátás van rá, hogy ezt a félszázalékot is elenyésztelik, mint a válság előtt.

A válságnak kétségtelen tanúsága az, hogy a külföldön a magyar papírok iránt erős bizalmatlanság kapott lábra. De a külföld balveleményéből immár kiábrándult. Míg Olaszországban bukás bukásra következett, Magyarország demonstrálta fejlődésének pezsgő eleven-

Tárcza.

Selymes Pista. (Nepballada)

Édes fiam, Selymes Pista,
Ne menj el ma más faluba.
Harangoznak vécsernyere,
Menjünk el a szent misére.
Magas a hegy általmenni,
Sötétbe kell visszajönni.
Édes anyja így faggatja.
Selymes Pista nem hallgatja.
„Édes, anyám, lelkem anyám,
Felhuztam már az új eszímám,
Nyakravalóm felkötöttem,
Selyem lábimat fölvettem,
Tánczolok egyet kedvemre.
Hazajövök éjfélre.”
Édes anyja marasztalja,
Selymes Pista nem fogadja.
Gyalog uton, magas hegyen,
A szengyeli szép völgyeken
Csinád felé büszkén megyen.
Kökény-bokor virágozott,
Vadbarackfa kinalkozott,
Leszakasztott egy-egy ágat
Kalapjába bokrétnak.

Kökény-bokor fehér ága,
Búval hajlott kalapjára,
Mintha azt susogta volna:
Selymes Pista, ne menj oda.
Vadbarackfa is azt mondta,
De Pista ezt nem hallotta.
A csinádi hegy tetején,
Bemegy a büszke legény,
Meghallá a nagy muzsikát,
Megzendite sarkantyuját,
Felejtette edes anyját.
Csinád falu magas tornya
Intett neki erre-arra
Selymes Pista meg is látta,
Hej de szavát nem fogadta.
Nagy sebtibe beérkezett,
A táncba bekerekedett,
Legény, leány megbámulta,
Selymes Pista úgy kijárta,
Úgy kijárta, kiezifrázta,
Olyat nem láttak még táncba.
A czimbalomról is szebben
Szólt a hang; vigan lebben,
Suhog a sok fódros szoknya
Selymes Pista úgy forgatja.
Leány, legény csak bámulja,
De leginkább széke Jutka.
„Hajoh reám szép violám”
„A tánc után edes Pistám;
Szengyel felé . . . hegy tövében

Ott lakunk a faluvégen.”
Susognak még, sugnak-bugnak,
Kaesingatnak, burukolnak.
A csinádi szép legények
Nagy mérgesen összenéznek
S a mint a muzsika szólal,
Integtetnek lassu szóval:
„A szengyeli hegy tetején
Az angyalát; . . . a ki legény.”
Egy-kettő már a korcsmába,
A harmadik most is járja.
Végig méri Selymes Pistát:
Adjon isten jó éjszakát!
Este van már, mennek haza
Elhallgatott a muzsika:
Selymes Pista átöleli
Szöke Jutkát, úgy kiséri.
A csinádi legényeknek
Fáj a szivök szegényeknek.
Tizenegyet vert az óra
Selymes Pista indulóba:
Jutka váltig marasztalja:
„Sötét is van, ne menj haza!”
Jutka váltig marasztalja,
Selymes Pista nem fogadja . . .
Nagy-vidámon füttyörészve
Kiért a hegy tetejére.
A sötétben nem is látja,
Hogy ki üti, hogy ki bántja,
Suhog a bot feje felett,

ségü korszakai. — Bizonyos sajnálattal kell közölnünk, hogy a külföldet bizalmatlanságra az osztrák sajtó allarmirozta, a kinek módtalanul fáj a valutarendezés. Bécs irigykedése volt a bizalmatlanság oka, ki fejlődésünket és gyarapodásunkat meghiusítani törekszik. Nem sikerült neki. A pénzügyi válság tanúságait azonban jó lesz megjegyezni.

A csurgói képviselő-testület gyűlése.

Városunk képviselő testülete f. évi január 26-án több fontosabb tárgyról népes közgyűlést tartott, melynek lefolyását a következőkben adjuk:

A közgyűlés megnyitása után a múlt közgyűlési jegyzőkönyv olvastatván fel, az helybenhagyatott, mi után a múlt évi fogyasztási és italmérségi adó beszédéről készített zárszámadást, mely a község részére szep haszonnal zárult, a városi képviselő testület tudomásul veszi s a kezelőségnek a farradhatatlan és pontos szolgálatáért köszönetet és megelégedését fejezi ki.

Dr. Mayerhoffer Lajos városi orvos ur precíz statisztikai adatokon alapuló, szakszerű commentarokkal kísért, alaposan és szépen kidolgozott múlt évi közegészségügyünkről felolvasott jelentését, buzgó fáradozásainak elismerése és köszönete mellett a közgyűlés tudomásul veszi.

A tanítóképezdelel lévő kut az igényeknek meg nem felelven, új kut ásatása határozatott el, a régi kut fentartása mellett.

A hetivásár helypenzszedési jogának újabb három évre való bérbeadását a képviselő testület helybenhagyja.

Ezek után több átirat tudomásul vétele után a helybeli önkéntes tűzoltóegylet betejesztett kérvényére elhatározta a képviselő testület, hogy az egylet részére új, a modern technikai igényeket kielégítő tűzifecs-kendőt szerez be a város számlájára, 810 frt árban 4 év alatti törlesztésre, megbízván a parancsnokságot a megszerzés módzataival, egyszersmint meghagyta az előjárásnak, hogy a tűzoltóegylet által felállítandó mászótorony részére jelöljön ki alkalmas helyet, valamint az előbb már elhatározott víztartályok szaporításának munkába vételét alkalmas időben foganatosítsa.

Belovári József helyettes bíró kényel-

meze ezen állással járó évi 50 frt. tiszteletdíj 75 frtra felemeltetett.

Traubermann Ádám pótdadó törlése iránti, nemkülönb Kovács Sándor kártalanítás iránti kérvényét a képviselőtestület teljesítésén, hozzájárul Kovács Sándor azon kérvényéhez is, hogy szőlőbirtokán a „Daru“ vendéglő berletének ideje alatt italmérségi jogot gyakorolhasson.

Elhatározta a képviselőtestület, hogy 2 országos vásár megadását kérélmézi, megbízván az előjárásigot a kérvény felterjesztésével.

Végül Bogári Ignác, a Korona vendéglőségnek viselt, s a közönség előtt eléggé ismeretes dolgai felhozatván, egy a képviselőtestületből alakult bizottság küldetik ki arra, hogy Bogári Ignácznak, tekintve botrányos magaviseletét, 1894. évi április 24-re mondjon fel, a mennyiben pedig a felmondást Bogári el nem fogadja, erről legközelebb jelentést tegyen.

Remenyi Samunak az italmérségi és fogyasztási adó szakszerű könyvvezetési munkálataiért 50 frt. tiszteletdíj megszavazása után a gyűlés véget ért.

Alföldi ördög.

A csurgói főgymn. ifjuság jan. 27-én tartott hangversenye.

Az idei Carneval legutolsó mulatságát is illendően eltemették. Ertem a gym. ifjuságának hangversennyel egybefűzött táncmulatságát, a mely ugy a tömeget, mint a szellemi és erkölcsi részét tekintve, a többi mulatságok koronáját képezte.

Nemcsak városunk, de a közeli vidék színeje is megjelent, hogy az ifjuság iránt érzett vonzalmának tanujelét adja. És az ifjuság eme imponáns közönséggel szemben nem volt háládatlan; megmutatta, hogy minden tekintetben méltó a pártolásra: oly szép és nemes élvezetben reszesített bennünket, a minőre kevés iskola ifjusága képes. Ha tekintetbe vesszük, hogy a gymnáziumi dal- és zenekari oktatás hetenként csak egy órára szorítkozik; s ha tekintetbe vesszük, hogy ugy a városunk, mint vidékünk népe a zeneművészet nánt oly megdöbbentően kevés fogékonyságot mutat: akkor vilóságos csodának mondhatjuk azt a sikert, miről ez alkalommal meggyőződünk.

A siker oroszlanrészre mindenesetre Kovács tanár urat illeti, a ki hogy mily roppant fáradsággal, munkával, türelemmel

végzi a rábizottakat, arról nekünk fogalmunk sinesen. Rövid másfél év alatt úgyszólván a semmiből teremtetete meg azt, a zene-énekkart, vonós-egyest, melyre bármely intézet büszke lehet. — Örömmel tapasztaltuk, hogy ma már a közönség legnagyobb része is nemcsak pusztán a tánc kedvéért jelent meg, mint annakelőtte, hanem nagy mértékben érdeklődött a koncert iránt is. És ez így van helyesen.

Nagyon kevés vidék van az országban, melynek annyi zenei táplálékra volna szükségé mint épen a miénknek. Pártoljuk is ezt az isteni adományt, soha nagyobb áldozatot nem hozhatunk, mint ha a zene-művészet oltárára tesszük filléreinket.

A program minden egyes pontja valóban gyönyörködtető volt s folyton frenetikus tapsokra ragadta a közönséget, a melynek tánczra várakozó része is bizony szívesen végighallgatott volna még egyszer oly hosszú műsort is.

A főgymn. ifj. zene- és énekkara kitűnő világitásban mutatta be magát s méltó díszére vált mesterének, Kovács Sándor főgymn. zene- és énektanár urnak, a kinek az ember igazán nem tudja mit bámuljon jobban: lankadást nem ismerő fáradozását, tehetőséget, vagy művészetét? ! Nem akarunk neki dichymust zengeni, az őt megillető elismerés szavait nem lehet, vagy tan nem is tudnók leírni, azt azoktól a lelek, illetve szív hurjaitól kellene megkérdeni, a melyeken ez este épen úgy uralkodott, akár csak a fuvola, gordonka, vagy a hegedű hurjain.

Ifj. Toth Károly tanár ur is bizonyítottotta ez estén a már ismert művészetét, úgy a saját, mint tanítványának Hubert Emilnek zongorajátékával. Ha elismeréssel kell adozni a tanítványnak, akkor a tanító művészetét előtt — különösen, ha az oly meglepő módon nyilvánul, mint jelenleg — csek fejet hajthatunk.

A szavaltokról is csak dicséretet mondhatunk úgy a megválasztás, mint az előadás tekintetében. Székely János VI. o. t. (Ábrányi Emil „Keresem az Istent“) és Csorba Lajos VII. o. t. („Monolog“) szavaltai nem csak nálunk, hanem hasonlókat többször élvező közönségnél is méltán fel-tűnést kelthettek volna.

Általában a hangverseny egész műsoráról csak dicsérőleg nyilatkozhatunk s az a nagy kár, hogy oly ritkán mutathatják be az illetők tehetségüket és művészetüket s hogy így mi is oly ritkán reszesülhetünk ily feledhetetlen szellemi élvezetben.

Szép piros vére megeredt.
Eszébe jut edes anyja,
Kinek szavát nem fogadta,
Eszébe jut Szóke Jutka . . .
Mánap ott találták halva.
Kökény-bokor, vadbarackkfa
Mind siratja, siratgatja,
Szóke Jutka is gyászolja,
De legjobbban edes anyja.

Siculus

Magyarország újabbkori történelme. Hóke Lajostól.

1815-től 1892-ig. Kiadta Szabó Ferencz, n-eleméri plébános. 2 kötetben, Nagy-Becskerek. 1893.

Közelebről jeleztük ez érdekes mű megjelenését. Tekintve egyrészt a mű hézagpótló voltát és jelentékeny érdemét, másrészt azt, hogy szerzője, Hóke Lajos az elhunyt érdemes tudós s annak idején valóságos „elő bibliotheca“ egy ideig városunkban tartózkodott, jónak látjuk kissé bővebben is megemlékezni e munkáról.

A könyv kiadásának története is van. — E mű nagy része, Hóke Lajos tollából, 1887—88-ban megjelent a „Hazánk“ cz. történelmi folyóiratban s a szerző óhajtságának megfelelően egyelőre próbálta sajtó alá adni Adorján Miklós, a helybeli tanügyi lap szerkesztője. De az előfizetők — a többszöri felhívás daczára — gyéren jelentkeztek. Sze-

rencsére értesült e szándékról a fentemlített Szabó Ferencz plébános, számos történelmi mű áldozatrakész kiadója s megindult a terv s az egyezkedés s végre is a mű árát magasabbra (6 frtra) kellett emelni.

Az eredeti munkát egyik kiváló történet-tudósunknak adta át a kiadó átdolgozás végett s így — mint az előző említi — az egész simitáson ment át s mintegy 30 ivvel bővült.

Ezen kiegészítés különösen a provisorium idejére és Erdély történetére vonatkozik: egyébként megmaradt az eredeti munkának memoire-szerű, közvetlen előadása s érdekességét az is emeli, hogy ugy az átdolgozó, mint a szerző — mint veterán férfiak — folyton szemmel kísérték s valósággal átéltek az általok leirt mozgalmakat. S ez nagy előnyére válik ez igazán hézagpótló műnek, mely különben nem is akar tudósoknak szánt, rendszeres munka lenni.

Valóban sajátos jelenség, hogy míg régiebb hazai történelmünk nevezetesebb időszakai számos kiváló monographiában s Horváth M. és Szalay L. kimerítő műveiben találtak tudós feldolgozókra: legújabb történelmünk — kivált az 50 es évektől kezdve — az ifjabb nemzedékre nézve, mely közvetlen meg nem ismerhette — valóságos „terra incognita“ maradt, pedig alig van történelmünknek tanulságosabb s a dolog természeténél fogva is érdekesebb időszaka, mint a legutóbbi évtizedek.

Ezért mondhatjuk, hogy Szabó plébános urnak — ki eddig saját költségén mint-

egy 60 kötet ilyen munkát adott ki — már csak ez egy mű megjelenéséért is nagy köszönettel tartozunk. Különösen nevezetes része a műnek az eddig valóban minden tekintetben sötét időnek, az 50-es éveknek hű és igaz elbeszélése: ugy, hogy e korszak leendő historicusai e munka adatait nem nélkülözheti.

Rövidség kedvéért nem szólva most a mű első kötetének azon részéről, mely Horváth M. 25 év történetéből s a szabadságharcz leírásából ismeretesebb, különösen ki kell emelnünk a 2-ik kötet egyes szakaszait, hogy az olvasót némileg tájékoztassuk e mű jelentőségéről. Ilyenek: M. orsz. fölosztása. Haynau. A felség körútja M-on. 1852-ben. Kossuth fogadtatása s működése Angliában és Észak-Amerikában. Orosz-török háboru 1853—56-ig. A Bach-fele Rückblick s Széchenyi Blick-je Napoleon és a solferinói csata. Az 1860-ki császári diploma. — Az 1861-ki orsz. gyűlés Erdélyi orsz. gyűlés 1861-ben Magyar emigránsok visszatérése. Erdélyi két orsz. gyűlés 1863. és 1865-ben. Az 1865—67. orsz. gyűlés. Magyar- és Erdélyország vegleges egyesülése. — Olasz egységes királyság. Andrássy. Bismark. Végül következnek: napjaink története s áttekintése az 1867—1890-ki korszaknak.

És most közöljük mutatványul azon részletet, mely Somsich Pálnak, e megye érdemes szülöttének, életével és egyik jelentékeny röpiratával foglalkozik.

Somsich Pál „Das legitime Recht Ungarns und seines Königs“ című politikai

Ezuttal a talp alá való zenét a dombovári cigány zenekar szolgáltatta. Csupa tűz, csupa élet volt ezekben a jó muzsikusokban annyira, hogy az ifjú párokat a jó kedv legfensőbb fokára hangolták.

Járta is a tánc egészen a hajnal pirkadásáig: azután pedig következett a „c s e n d e s”. Mintegy 70—80 pár tánczolta a négyest. Ez oly szám, a minőre nálunk nem igen emlékezünk. Ezuttal a vendéglős urral is jobban meg voltunk elégedve, a mennyiben már képesített pinczereket bocsájtott a közönség rendelkezésére, a mellett ételitalneműje is tűrhetőbb volt, mint rendszeren.

Sz . . . ly Fl . . . s.

C s a r n o k.

A p é n z.

(Felolvastatott a csurgói kereskedő és iparos ifjak együletének estélyén jan. 13.)

Mottó: Ha pénzemet megszámlálom
Egy fillérem sincsen.

(Népdal.)

A kellemetlen és kényelmetlen állapotnak nincs találobb jelzője, mint mikor azt mondhatja valaki magáról, hogy egy fillérem sincsen. Ebben ki van fejezve, hogy az illető szerencsétlen individuum az emberi társaság részéről nem részesül semminemű figyelemben, tiszteletben, becsületben, sőt kétségbevonják tehetségeit, becsületességét, jogait . . . azaz nem, joga megmarad a nap-sugárban fürdeni, a levegőt magába színi s aztán magát a temető eczetzárára állásától felfüggeszteni.

De hagyjuk e setét képet. A világ csak hangulat, sőt mondják, hogy jó és rossz, erény és bűn csak viszonylagos fogalmak. Nezzük tehát a dolgot derültebb oldalról: Vajjon van-e kellemesebb érzés, mint mikor az embernek nincs pénze. Minden aggodása elesik, hogy miből fizeti ki a szabót, a cipészt, a pinczert, a háziasszonyt, esetleg ha családos ember a mérszárseki és bolti kontókat. Nem kell azzal sem törődni, hogy ötös szívat szívjon-e, vagy kurtát, mintapinczeit rendeljen-e, vagy káposztalesterű ujbort, a Koronában vacsoráljon-e, vagy a régi Daruban (ahol az ember a csendőr urak vendége)? Tény az, hogy Éva anyáknak sem

pénze, de még csak stafiringja sem volt, s mégis férjhezment. (Könnyű volt neki, mondja rá az arany ifjuság, nem vitt magával anyóst a házhoz.) Ki mondja tehát, hogy a pénztelenség boldogtalanság s a pénz boldogság?

Pedig majdnem úgy van. A pénz mindenestre jó, még pedig földi jó, sőt a nemzetgazdaság szerint nem is jó, hanem jav. (Valószínűleg tehát a javas asszony pénzes asszony.) A penzről azt mondják a tudós urak, hogy a pénz valamennyi javak és termelvények esereertékének kifejezésére alkalmas értékmérő jóság. A pénz fogalma és lényege abban áll, hogy közkedveltségű és legforgalomképesebb jóság. (Biz isten! igazuk van a tudós uraknak. Magam is kedvelem a penzt.) A penz általános forgalmi eszköz, és amennyiben szokás, vagy államtörvény által tartozások kiegyenlítésére alkalmas eszköznék elismertetik, törvényszerű fizetesközeg.

Itt van hát a bibi! Mert szokás és állam kimondhatja egy darab papirostra, vagy egy csigahejra, hogy ez penz, s lesz az értéktelen holmiból is jav, jóság, közkedveltségű forgalmi eszköz. Ilyen az afrikai vad népeknél a kauri csiga, melyet a tengerparton összeszednek, s melyből 12 db. tesz ki egy krajczárt, ime ez is közkedveltségű forgalmi eszköz. Ilyen a banknóta is, mely lehet kicsi, vagy nagy, zöld vagy kék, zsinos vagy rongyos, de azért közkedveltségű forgalmi eszköz.

Eljutottunk tehát oda, hogy szemben áll egymással e két fogalom: penz és bankjegy. Mert míg a penz állandó értékmerő jóság, addig a bankjegy csak az államtörvény által deklarált fizetesközeg, szóval mint a közéletben is sok esetben, állása van ugyan a bankjegynek, de hozzávaló tehetése (t. i. belső értéke) egy csöpp sincsen.

A bankjegy keletkezését az olasz banco, vagyis pad szóra lehet visszavinni. Olaszország piacain, a középkor utolsó századában megjelentek bizonyos kereskedők, kik pénzbevitással foglalkoztak. Erre abban a korban, a pénz nem sokfélesege mellett, nagyon is szükség volt. Az alacsony asztalka, inkább pad volt olaszul a banco, s ebből utóbb az egész üzlet neve banküzlet. Sok esetben a kereskedő írást adott egy bizonyos átvett összegről, ez volt a bankjegy (bank-note, cedola di banco) mely, ha a kiállító valamely ismeretes firma volt, sokszor külső országokban is megfordult. Ime tehát az első banknóta igen tisztességes legény volt, nem mutatott sem többet sem kevesebbet, mint

amennyit ért! (Hej! sóhajtának a fiatal leányok, ha minden házassulandó fiatalember ilyen volna!)

Az állam azonban rávetette a szemét erre az erkölcsös legényre, t. i. a bankjegyre, s kezdetben ő is, mint a kereskedők, a forgalom könnyítésére érczpénz helyett bocsátotta ki a bankjegyeket, vagyis a forgalomban levő bankjegyek összege megfelelt az állam birtokában levő arany- és ezüst pénzkészletnek. De hajh! nem tartott ez sokáig! Az államok el kezdtek szedelegni (svindlizni) harcztéren, közgazdaságban, politikában egyaránt s elkezdtek több bankjegyet kibocsátani, mint mennyi az érczalap volt. Szóval kezdtek puffra játszani, mint a gombozó gyerekek, ha elfogy a gombjuk. (Csakhogy ebben a játékban a hátbautést sohasem az állam, hanem a t. c. publicum, vagyis a nép kapta.) Ezek tehát az igazi hamis bankjegyek. A közönséges halandó sohasem tudja, hogy névértékű 10 forintok helyett a bank pinczéjében hány aranyforintok vagynak letéve? De még ezeknél hamisabb pénzünk is van, ez a papirpénz. A papirpénz meg épen a levegőben lóg. Ez egy valóságos Semiramis palota, csábitóan fényes függőkertekkel, de melyek Potemkin fiúkájához hasonlóan csak óriási deszkafalakra vannak festve. És tekintve a papirpénz sokaságát valóban elmondhatjuk: Die Welt ist für uns also doch mit Bretter verschlagen! Aki nem hiszi, vegyen elő egy ötöst, (ha van), s olvassa el mi van a bendőskéjére írva: Ezen államjegy a monarchiai függő adósságának részét képezvén stb. Ugyebár, hogy a levegőben függ a kelvés? ! A papirpénz ugyanis kényszerkelettel bíró fizetési eszköz, melylyel végre az állam a pénzpiacot ad infinitum eláraszthatja, csak hogy ez, mint a nemzetgazdák rámutatnak, egyenesen szabálytalan és káros állapot. (No lám, kiténik még utóbb, hogy akinek sok papirpénze van, abba beleütött a kórság.)

No ha már a bankjegy sem bir mindig kellő érczbiztosítékkal, a papirpénz meg épen függ a levegőben, mi hát az igazi penz! Hja! ha én azt tudnám! Ha azt mondom, hogy az arany, akkor a bimetalisták lehurrogatnak. Ha meg azt mondom, hogy az arany és ezüst, vagyis nemes ércz, akkor Wekerlével gyülik meg a bajom, aki pedig ugyan csak legény ám a csárdában!

(Vége következik.)

Barány Gyula

művének rendkívüli hatása. (Das legitime Recht Ungarns und seines Königs. Wien 1850.)

„Somsich Pál a forradalom vége felé szülőföldéről Somogyból az üldözésektől, a miknek ki volt téve, menekülni kívánva, Theresiopol nevű kis kir. városban és Almás mezővárosban vonult meg, a hol ideiglenesen kis gazdagságával foglalatzkodott.

Műve előszavában maga mondja el, hogy a Figyelmező című politikai lapban írt néhány cikkét önállóan ki akarta adni; de az ország főhadsergparancsnoka a leg-humanausabb módon ovtá őt attól, nehogy a legjobb szándékból eredő nyilatkozat a szenvedélyekre ingerlőleg hasson s jó helyett rosszat eredményezzen. Az akkori viszonyok között, mint jó hazafi s mint a ki irányában a főhadsergparancsnok személyes jóakarátának oly jelét adta, hogy ő bosszantásoktól megkíméltetett, kötelességének ismerte — ugymond — egy ideig szándéka valóítását elhalasztani; halogatott, komor sejtelmét elnyomta s várta, mit kezd az osztrák ministerium a legyőzött Magyarországgal? De már hat hónap telt el — írja 1850. júl. 6-án — elég hosszú idő arra, hogy kérdezhessük, mit tett a kormány a forradalom leverése után Magyarország törvényes jogának visszaállítására, melynek nevében a forradalom ellen küzdött és le is győzte? Azon jogért, melyet Európa biztosított s azért a forradalmat sorsára hagyta, vagy épen legyőzni segített. Ideje tisztán tudnunk: vajjon a fölkelés Magyarországon a törvényesség által a törvé-

nyesség számára győzetett-e le, vagy a törvényesség zászlója alatt a magyar forradalom csak egy más forradalom által szorítottatott le a küzdterről? Ideje magunkat tájékoztatnunk ez iránt és megismernünk s szigorúan megvizsgálnunk mind az eszközöket, melyek által az osztrák ministerium az új rendszert s az ugynevezett összmonarchiát felállítani mind az alapot, a melyre ez államot ráépíteni akarja, különösen pedig annak szilárd fennállása biztosítékait is.

„Ez a könyv czélja: felszólalás a törvényes (legitim) jog mellett, melyen Magyarország királyának trónja nyugszik, a mi által a korona és nemzet egymáshoz való viszonya kölesönösen meg van határozva és kötésekkel biztosítva s a melyek nélkül az erőszak uralma csak elmuló lehet. Annyi boldogtalan tévedés és gyakorlatiatlan elméletek alkalmazása által csaknem az örvény szelére jutott Magyarország s az erős magyar nemzet a politikai halállal levén fenyegetve, senkit sem botránkozthat meg, hogy egy magyar, királyáért és hazájáért s mindkettőnek törvények által biztosított jogáért szavát fölemeli. Vajha ne hangzanék el az a legmagasb uralkodó előtt s gyujtaná új lángra honfitársai szívet azon törvényes jog iránt, hogy ahhoz szilárdan ragaszkodjanak s kötelemeik teljesítésében egymással vetélkedjenek. Mint a királynak hiv alattvalója s a hazának jó fia írja sorait — ugymond — leg-szentebb kötelességei érzetében. Mint alattvaló borzadállyal látja, mielő örvénybe sodortatik a monarchia, mint honfi szivesen óhaj-

taná nemzetét a megsemmisüléstől megvédeni.“

E bevezetés után a könyv szerzője tüzetesen méltatja Somsich művének vezéreszméit és jelentőségét s így végzi be ismeretetését:

E könyv fölélesztette a nemzeti öntudatot és jogéretet; fölemelőleg hatott a kedélyekre s az önmagáról lemondás és csüggettség hangulatából a lelkeket kiemelve a munka és cselekvés terére vonta s a szívekben azon reményt keltette föl, hogy lesz még egyszer idő, a mikor Somsich intelmei megfognak hallgattatni, a császári kormány kényszerítve lesz visszateretni az elhagyott történeti alapra, s a hódítást alkotmányos politikával cserélni föl.

Sajnos, hogy ez későn következett be s a nemzetnek egy évtized szenvedését kellett még addig átélni. De Somsich könyvének, a korszak aktív politikája két legfontosabb ágában látható hatása meg volt: az egyik az, hogy a császári kormány meggyőződött, hogy Magyarország megsemmisítése nem lesz oly rövid és könnyű munka, mint ók gondolták s másokkal elhitetni akarták; a másik az, hogy a magyar nemzet föllelegzett a szörnyű elnyomatás alatt s ellenállásában állhatatosan kitartani magát elhatározta.

Somsich könyve, mint irodalmi mű is, azon kor politikai irodalmának díszére válik.

K. J.

H i r o k.

— **T. olvasóink** figyelmét már eleve is felhívjuk a jövő számunkban megkezdendő „Csurgó eredete“ című közleményünkre, melyet Nagytiszt. Csire István n.-bajomi ev. ref. lelkész ur „a csurgói ev. ref. főgymn. története“ című nagyszabású művéből mutatványul volt szíves átengedni.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Pethes János csurgói állami tanító-képző intézeti segéd-tanárt ugyanezen intézetnél a IX. fizetési osztályba rendes tanárrá nevezte ki.

— **A főgymn. ifjuság** hangversennyel egybekötött táncvizigalmán jelenlévők közül tudósítónk a következőket jegyezte fel: Andorka Gyuláné, Batori Lajosné, Bárány Gyuláné, Bakos Gyuláné, Bauss Sándorné, Badánti Ignáczné, Bosznay Istvánné, özv. Becsák Károlyné, Csorba Edéné (Kaposvár.), Csorba Gusztávné (Keszthely.), özv. Dinnyes Antalné (Siklós.), dr. Ehn Kálmánné, Fried Albertné, özv. Günsberger Dávidné, Gyurkovits Lajosné dr. Horvath Józsefné, Hercz Józsefné, Héjas Pálné, Kovács Sándorné, Konlechner Frigyesné, Kasztl Bertholdné, Lang Mórné, dr. Mayhoffer Lajosné, Matter Jánosné, Müller Albertné, özv. Nagy Sándorné, dr. Nagy Sándorné, Németh Zsigmondné (Alsók.), özv. Plachner Nándorné, Plachner Manóné, Pfeifer Józsefné, Paizs Mihályné (N.-Atád.), Pécsék Jánosné, Ragályi Lászlóné (Görgeteg.), özv. Rinke...né, özv. Szücs Mihályné (Gige), Schwarzenberg Adolfné (Darány.), Schlegel Lőrinczné, Toth Károlyné, dr. Vida Károlyné, Vágó Gyuláné, Vadászi Dezsőné stb. urnók; — valamint: Andorka Emma, Bárány Emilia, Batori Jolán, Czékly Gizella (Kaposvár.), Csorba Matild (Keszthely.), Dinnyes Etelka (Siklós.), Dombly Nelli, Fekete Ilona, Freyler Ida, Fried Nella (Bacs.), Frick Mariska (Mike.), Günsberger Ilka, Héjas nővérek, Lang Juliska, Mezes Eszti, Müller Berta, Németh nővérek, Pfeifer nővérek, Pécsék Mariska, Peter Hedvig (Kanizsa.), Paizs Etelka (N.-Atád.), Plachner Ida, Pollák Rózsa (Belovár.), Rinke Gizella, Renner Ida, Spindlbauer Jolán, Schlégel Vilma, Singer nővérek, Szücs Jolán, Somogyi M. Schwarzenberg S. (Darány), Vágó Mariska, Vadászi Erzsike stb. urhölgyek.

— **A osurgói dalárda** f. hó 17-én tartandó zártkörű táncvizigalma igen érdekességnek ígérkezik, a mennyiben az eddigi szokásos programtól eltérőleg az estélyt szavalat, felolvasás és zenével fogják összekötni és élvezetessé tenni.

— **Hymen.** Sreier Béla csurgói m. kir. adótsizt mult hó 27-én vezette oltárhoz Luttenbergben Liszt Hermina kisasszonyt, özv. Liszt Ferencné kedves leányát. Boldogság kísérje az új párt! — Bing Selin és Schön Gyula jegyesek. Csurgón.

— **Elismerésre méltó.** Csurgó város képviselő testülete január hó 26-án tartott gyűlésen elhatározta, hogy a tüzoltó-egylet régi korhadtt feckendője helyébe egy a kornak teljesen megfelelő 810 ftos feckendőt fog beszerezni. Helyesen és dicsőre méltóan cselekedtek a város atyái, a midőn ezt megszavazták, mert ez a humanus intézmény csakis úgy felelhet meg teljesen hivatásának, ha a kornak megfelelő műszerekkel el van látva. Ezen a helyen nem hagyhatjuk megemlékezést nélkül Reményi Samu tüzoltó főparancsnok ur ezen a terepen kifejtett buzgalmát, mert övé az oroszlanrész ugy a feckendő beszerzése — valamint az egylet jó hírnevének fentartása körül.

— **Halálozás.** Laszka Nándor itteni adóárnokot súlyos csapás érte. Édes atya Laszka József nyug. adóhiv. ellenőr életének 98-ik évében meghalt Pápán. Nyugodjék csendesen. — Plachner Sándor vrm. aljegyző felejtethetetlen kedves neje, sz. Belovary Margit m. hó 28-án hosszas szenvedés után meghalt. A korán elhunytat két kis árva és a gyászborult szerető férj siratja. Legyen csendes neki a sir.

— **A N.-Atádon** f. hó 1-én tartott casinó-bál minden tekintetben igen fényesen sikerült. A mulatságon nemesak a n.-atádi, hanem a vidék összes intelligenciája képviselve volt, sőt még Csurgóról is igen sokan átrándultak és egy igen élvezetes est emléket hozták vissza magukkal. A négyeseket 30 40 pár tánczolta a vidám és jó zene mellett a táncz kiváló kivirradtk tartott.

— **Excelsior** magyar-szerb tambura zene- és daltársulata, mely ő fensege Stefania özv. trónörökösne által is elismerésben részesült — Heller Lajos karmester vezetése alatt pár napig városunkban időzött és a társulat valóban szép és összhangzatos játékaival és énekeivel egy-pár élvezetes estét szerzett közönségünknek.

— **A somogy-berzenczei önk. tüzoltó egylet** a „Szarvas“ vendéglő ujonnan épült nagytermében mind erkölcsi, mind anyagilag jól sikerült, fényes bált rendezett február 1-én. A rendezőség buzgalmát fényes siker koronázta, dacára annak, hogy csupan berzenczeiek jelentek meg, — 2-3 vidéki család kivételével. Különösen feltűnt, — eddig szokatlan — a csurgóiak tünető távolmaradása. Négy négyes volt, melyeket 22-24 pár tánczolt. Kitűnő hangulatban kiváló kivirradtk maradt együtt a kedélyes társaság. Tiszta jövedelem 56 frt 22 kr. Felűfizettek: Gróf Festetics Tassiló 10 frt, Babóchay László 5 frt, Kaufmann J. S. 3 frt, dr. Schwarz Mihály 1 frt 80 kr., Bendekovics Adolf 1 frt, Dienstenberger Lajos 1 frt, Hevesi Antal 1 frt, Kaufmann Alb. 1 frt, Taiger Lajos 80 kr., Rác Béla 80 kr., Vidosfalvy Ernő 80 kr., Kohn László 60 kr., Tóth József 60 kr., Egiesz Péter 50 kr., Kremsier A. 40 kr., Leitner Odón 40 kr., özv. Boros Ferencné 40 kr., Takács Lajos 40 kr., Brener Adolf 40 kr., özv. Nyul Jánosné 40 kr., Madarász János 40 kr., Takács János 40 kr., Maronites László 40 kr., Kremsier Armin 40 kr., Styaszni Lajos 40 kr., Szabó Lajos 40 kr., Gold Miksa 30 kr. Fogadják a felűfizetők ez uton is a rendezőség hálás köszönetét.

— **Következő levelet vettük.** Tekintetes Szerkesztő ur! A berzenczei izr. fiók hitközség január hó 28-án tartotta évi rendes közgyűlést, mely alkalommal a tagok megadóztatása is eszközöltetett, és pedig Kaufman J. S. földbírtokos, teglgyáros és nagy kereskedő 1.50 kr. Mautner Albert az Eitcomt. bank képviselője 1.50 kr. Prager Salamon tokepenzes 1 frt, Kaufmann Alb. nagykereskedő 80 kr. Handley Samu allamasi főnök 70 kr. Bauer Gábor szatócs 70 kr. Somogyi Armin szatócs 70 krnyi heti pénzre lettek megadóztatva megjegyzendő azonban hogy Kaufmann J. S.-nek egy, Mautner Albertnek egy, Handley Samunak egy gyermeke is jár iskolába, melyekért külön tandíjat nem fizetnek, — hanem a tandíj a heti pénzbe van foglalva, — ellenben a többi itt felsorolt adófizetőknek iskola köteles gyermekök nincs! Ezen soraimat, azért kérem a tekintetes Szerkesztő urat, b. lapjában közzé tenni kegyeskednek, hogy a t. olvasóközönség meggyőződjék mennyire állunk egyes zsidó hitközségben az igazsággal. Maradtam a tekintetes Szerkesztő ur alázaatos szolgálja Somogyi Armin.

— **A Szigetvárott** megejtett közs. orvos választás fellebbezése tárgyában a következő sorok közzétételére kértünk fel: „Az 1893. okt. 2-án megejtett szigetvári községorvosi választás alkalmával a közhatalom a szabad választás valódi törvényes fogalmát saját izlése szerint félremagyarázván, az egyéni jog és közérdeken oly sérelmet ejtett, amilyet oly országban, ahol törvények is vannak, eltűnni nem lehet, nem szabad. Miért is felkérjük, hogy e választás ellen a trvhatósági bizottsághoz 1893. okt. 12-ikén beadott s az 1894. februári közgyűlésen tárgyalandó kétrendbeli fellebbezéseinket szóról-szóra felolvastatni, a bennük felhozott alapos indokokat becses figyelmére méltatni s a választást, mely egy intelligens nagy képviselőtestület egyhangú tiltakozása és a közegészségügyi bizottság véleménye ellenére a bíró, jegyző és egy esküdt, mint a főszolgabíró alantasi által, a fizető közönség megbotránkozására szabálytalanul ej-

tett meg. — megsemmisíteni sziveskedjék. Tisztelettel a föllebbezők.“

— **„Somogyi-hangok“** címmel Tóth Béla — városunk szülötte — szerzőtől 4 eredeti népdal jelent meg, zongorára két kézre. Ára 1 frt. Kapható a szerzőnél S.-Berzenczén. 1 frt 05 kr. előleges beküldésével a mű bermentesen küldetik meg. Az egyszerű; de hangulatteljes csinos eredeti népdalokat önzetlenül ajánljuk olvasó közönségünk figyelmébe.

— **„Csendőrségi Közlöny“** cím alatt egy közrendészeti hetilap indult meg ez évben Nagy-Kanizsán, felelős szerkesztője Söletormos György, társszerkesztője pedig Bátorfi Lajos a „Zalai Közlöny“ szerkesztője.

Helyi piaczi árak: Buza 6.00—6.20
Rozs 5.00—5.20, Tengeri 4.10—4.20, Arpa 4.80—5.50, Csinquantin 4.30—4.40, Bükköny 7.00—7.50, Fehérbab 5.00—5.10, Tarkabab 3.80—3.90, Zab 6.30—6.50.

Vonatok forgalma.

I. S.-Szobba—Kaposvár—Budapest felé.

Csurgó:							
érk. vv.	7:31,	gyv.	7:59,	gytv.	4:30,	szv.	11:12
ind.	7:33,	„	8:00,	„	4:33,	„	11:13
S.-Szobba:							
érk. vv.	8:2,	gyv.	8:21,	gytv.	5:21,	szv.	11:46
nd.	8:28,	„	8:22,	„	5:36,	„	11:48
Kaposvár:							
érk.	10:11,	„	9:11,	gytv.	7:55,	„	1:16
ind.	10:46,	„	9:14,	„	8:08,	„	1:23
Budapest:							
érk.	7:20,	„	1:40,	gytv.	6:25,	„	8:00

Csatlakozó vonatok Szobban: Bacs felé ind. d. e. 10:42 p. és este 6 orakor. Balaton-Szt.-György felé ind. regg. 8:40 p. és este 6 orakor.

II. Zákány—Fiume felé.

Csurgó:							
érk. szv.	5:29,	gytv.	11:29,	vv.	6:14,	gyv.	8:00
ind.	5:30,	„	11:32,	„	6:15,	„	8:01
Zákány:							
érk.	5:50,	„	12:05,	„	6:43,	„	8:16
ind.	6:17,	„		„		„	8:21
Fiume:							
érk. szv.	6:40,			gyv.	6:15		

Csatlakozó vonatok Zákányban: Kanizsa felé ind. d. u. 12:39 p. és este 10:45 p.-kor. — Bacs felé ind. regg. 5:58 p. és d. u. 3:21 p.-kor.

Az este 6 órától reggeli 6 óráig levő időköz aláhúzással van megjelölve.

Szerkesztői üzenetek:

— **Egy csurgói.** Ennek a dolognak rem szentelhetünk állandó rovatot. Mi megtettük a magunkét, a többi már a városatyák dolga. Természetesen ők fogják érezni első sorban a következményeket.

— **Bagoly.** A versnek csak egyetlenegy hibája van t. i. hogy Toth Kálmán neve helyett véletlenül a sajátját találta aláírni. — Ez pedig kérem — tessék elhinni oly nagy hiba, hogy a hét főbűn között is meg lehet reá találni a tulajdonképeni kifejezést.

— **Bandi.**
„Se harangszó, se gyászének
Nem kísérte végútjában.“

Ön se hitte ugy-e, hogy versét is hasonló sors fogja érni.

Kiadó laptulajdonos: **Vágó Gyula.**

Hirdetés:

Egy szépen fejlett 1 1/2 éves
angol dogg Jutányos áron eladó.
Hol? Megmondja a kiadó-
hivatal. 30 2-3.